
Ірина ДУМАНСЬКА,
заступник директора з НВР політехнічного ліцею НТУУ "КПІ" м. Києва

Школа повного дня

Найкращий спосіб передбачити майбутнє – створити його.
П. Дружер

Основна ідея програми "Школа повного дня" (ШПД) – розв'язати суперечність між зростаючими вимогами батьків

до якісної освіти школярів та недостатньою практичною розробкою умов організації освітнього середовища.

Серед цих умов – організація доцільного режиму дня з урахуванням вікових особливостей розвитку школярів.

При цьому важливо, щоб задовольнялися інтелектуальний, емоційний та фізичний види діяльності, задовольнялися інтереси та потреби самих учнів. Це – реальний показник ефективності запропонованої ідеї.

У межах програми "Освіта столиці" запроваджено експеримент "**Школа повного дня**" – новий тип школи, який дає змогу здійснювати всебічний розвиток дитини, створити в учнівському колективі позитивну атмосферу, задовольнити інтереси учнів, працювати без домашніх завдань.

Школа повного дня, її специфіка, особливості режиму і системи діяльності учнів та педагогів спрямовані на організацію загальноосвітньої, естетичної й спортивної діяльності відповідно до навчальних планів та індивідуальних інтересів учнів. Тому і слід підвищити роботу з ліцеїстами в позаурочний час, індивідуалізувати навчання у другій половині дня.

Школа повного дня – ефективний спосіб координації життєдіяльності дитини упродовж дня, тижня, місяця, навчального року. Вона дає змогу забезпечити чіткий ритм функціонування дитячого організму, врівноважити психофізіологічні особливості його розвитку з оточенням та уникнути нервових і фізичних перевантажень.

Особливе значення режим, як педагогічний фактор, має на початковому етапі навчання (1–4 класи), бо з перших днів потребує від дитини зібраності, терпіння, уваги. Навчання стає соціальним обов'язком дитини і передбачає систематичну, чітко організовану працю. Це змінює характер стосунків дитини з батьками, друзями, оточенням, значно розширює сферу її спілкування. Тож навчальний процес стає багато в чому новим і водночас неабияким нервовим і фізичним навантаженням. Негативний вплив на формування особистості може бути знижено, а інколи й зовсім знято раціонально організованим режимом, де передбачено: прогулянку, сон, харчування, гігієну, навчальну діяльність, вільний час (заняття за інтересами, гуртки тощо).

Здоров'я школярів – важливий об'єкт турботи педагогів. Тому необхідно правильно чергувати уроки, прогулянки, харчування, відпочинок між заняттями. Це – визначальні ланки всієї конструкції режиму ШПД, особливо в 1–4 класах.

Специфіка організації навчально-виховної роботи:

1. Гнучкість позаурочного режиму основної навчальної діяльності.

2. Забезпечення диференційованого підходу до учнів і правильний розподіл позаурочного часу між різними предметами, враховуючи їх складність.

Основні напрямки навчально-виховної діяльності ШПД:

а) освітній – найвідповідальніший і найскладніший, складається з програмових та розвивальних позаурочних занять (включаючи виконання домашніх завдань);

б) виховний, головний аспект цього напрямку – виховання громадської активності, формування організаторських навичок;

в) трудовий, здійснюється насамперед у різних видах самообслуговування та суспільно корисної праці;

г) естетичний, сприяє розвитку естетичних потреб учнів, задоволенню їх інтересів до різних видів творчої діяльності, організації відпочинку, розваг та ігор у гуртковій, культурно-масовій роботі;

г) фізкультурно-спортивний (оздоровчий), забезпечує збереження здоров'я учнів, упереджує перевантаженість.

У початковій школі художньо-естетична домінанта творчої діяльності культивується через різноманітні екскурсії, гуртки (художній, музичний, хореографічний), зустрічі з митцями, ярмарки, конкурси, виставки, тематичні клуби, свята тощо.

Реалізація проекту "Школа повного дня" значною мірою залежить від кваліфікованих фахових спеціалістів. У нас це – вчитель-логопед Телега Світлана Вікторівна, психолог Томашевська Євгенія Михайлівна, методист Ющенко Ніла Олексіївна.

Психолог веде систематичну діагностику навчально-виховного процесу, здійснює моніторинг роботи за такими напрямками: емоційно-психологічна комфортність дитини у ШПД (тест Лусканової "Адаптація дітей до школи"); морально-психологічний клімат у дитячому колективі; емоційний стан дітей; виявлення творчих здібностей, різноманітних інтересів учнів; пізнавальна активність учнів.

Дотримуються фізіологічні основи навчально-виховного процесу, враховується пік і спадання працездатності, втомлюваність, навчальне навантаження учнів; застосовуються фізкультхвилинки. Постійно оцінюються гігієнічні умови і технології навчання, світловий та повітряно-тепловий режим. Організовано триразове гаряче харчування, дотримуються необхідні умови санітарного контролю за термінами й умовами зберігання та реалізації харчових продуктів.

Рекомендації щодо роботи початкової школи в проекті "Школа повного дня".

➤ Урізноманітнити кількість гуртків, аби учні могли вибирати заняття за інтересами.

➤ Створити на базі початкової школи дитячу бібліотеку, аудіотеку, відеотеку.

➤ Створити на базі школи № 229 спортивний та на базі ДНЗ № 677 – ігровий майданчик.

➤ Систематично поліпшувати умови перебування учнів упродовж дня.

Очікувані результати.

• Досягнення оптимального режиму роботи школи повного дня.

• Наповнення діяльності учнів ефективним змістом і формами (програми, авторські курси, спеціальні проекти).

• Забезпечення оптимального використання реальних можливостей навчального закладу.

• Досягнення відповідності змісту й форм роботи програми та запитам школярів.

• Зростання числа дітей у спортивних секціях.

• Зменшення завантаженості дітей за рахунок єдиного розкладу першої та другої половини дня.

• Об'єднання навчально-виховної роботи інтеграцією основної та додаткової освіти.

• Зниження захворюваності дітей.

• Задоволеність учнів і батьків роботою початкової школи.

Завдання ШПД – систематично збагачувати пізнавальний досвід молодшого школяра, вводити його у світ мистецтва, музики, громадського життя, виховувати потребу в праці, культуру поведінки, формувати гуманізм стосунків у колективі.

Прагнемо, щоб діти, які навчаються в ліцеї, були задоволені, почувалися щасливими.